

Titulli i lëndës: **Leksikologji dhe fjalëformim**

Informatat themelore për lëndën	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë, Departamenti i Gjuhës dhe Letërsisë Gjermane
Titulli i lëndës:	Leksikologji dhe fjalëformim
Niveli:	Bachelor
Statusi i lëndës:	obligative
Viti i studimeve:	viti i III-të, semestri i VI-të
Numri i orëve në javë:	2+ 2
Kreditë ECTS:	6
Koha / Vendi:	Sipas orarit
Mësimdhënësi:	Prof.dr. Milote Sadiku
Të dhënat kontaktuese:	milote.sadiku@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës:	Në kuadër të lëndës “Leksikologji dhe fjalëformim” do të trajtohen konceptet themelore të leksikologjisë gjermane dhe të fjalëformimit gjerman, d.m.th. studentët do të marrin njohuri bazë për leksikun gjerman, por edhe për e procesin e fjalëformimit. Në këtë lëndë do të trajtohen në aspektin sinkronik rrafshet leksikologjike dhe fjalëformimi i gjuhës gjermane me theks të veçantë këto tema: Fjala, leksema leksiku; Relacionet sintagmatike dhe paradigmatiche leksikore; Semantika leksikore. motivacioni leksikor, bazat e semantikës prototipike; Stabiliteti dhe dinamizmi i leksikut, proceset e huazimit, neologjizmat; Procesi i fjalëformimit, tipat e fjalëformimit, kuptimet dhe modelet; Kompozicioni, derivacioni, shkurtesat, formimet hibride; funksionet e fjalëformimit në lloje të ndryshme të tekstit.

Qëllimet e lëndës:

Qëllimet e kësaj lënde janë që studentët:

- të mësojnë konceptet themelore të leksikologjisë gjermane,
- të njihen me strukturën dhe variabilitetin e leksikut në gjuhën e sotme gjermane,
- të kuptojnë dhe analizojnë raportet semantike në mes të fjalëve (sinoniminë, antoniminë, poliseminë, homoniminë, hiperoniminë, hyponiminë, etj), si dhe veçoritë themelore të frazeologjizmave.
- të njihen me karakteristikat e sistemit të fjalëformimit, me aspektin funksional të fjalëformimit në tekste
- të njihen me rëndësinë e fjalëformimit në fjalorët gjermanë.

Rezultatet e pritshme të nxënies:

Pas përfundimit të kësaj lënde studenti duhet të jetë në gjendje që:

- të dallojë objektin dhe njësitë themelore të leksikologjisë;
- të njohë strukturën e leksikut të gjuhës së sotme gjermane
- të analizojë fjalën nga aspekti semiotik, gramatikor, social dhe kulturor;
- të analizojë raportet semantike në mes të fjalëve;
- të njohë proceset e fjalëformimit dhe t'i dallojë produktet e këtyre proceseve;
- të dallojë veçoritë e frazeologjizmave.
- të njohë dhe të përdorë njohuritë mbi fjalëformimin në fjalorë të zgjedhur të gjuhës gjermane
- të përdorë drejt terminologjinë relevante
- të vlerësojë në mënyrë kritike burimet dhe literaturën e përdorur

Ngarkesa e studentit (duhet të jetë në përputhje me rezultatet e nxënies së studentit)

Aktiviteti	Orë mësimore	Ditë/Javë	Gjithsej
Ligjëratat	2	15	22.5
Teori/Punë në laborator/Ushtrime	2	15	22.5
Punë praktike			
Përgatitje për test intermediar	5	2	10
Konsultime me mësimdhënësin	10 min	15	2.5
Puna në terren			
Testi, punimi i seminarit	7	2	14

Detyrë shtëpie	1	15	15
Mësimi individual (në bibliotekë apo në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja për provimin final	7	3	21
Koha e vlerësimit (testi, kuizi, provimi final)	2	2	4
Projektet, prezantimet, etj.	30 min	1	0.5
Total			143 orë 143:25 = 5.72 6 ECTS

Metodat e mësimdhënies: Mësimi është interaktiv, realizohet nëpërmjet ligjëratave që ofrojnë bazën teorike, si dhe ushtrimeve që realizohen me punë në klasë si dhe me detyra të vazhdueshme në shtëpi. Gjatë ushtrimeve, për zgjidhjen e detyrave të ndryshme, mësimi organizohet në mënyrë individuale, në çifte dhe në grupe. Po ashtu do të punohen edhe punimet e seminarit, të cilat referohen dhe rreth të cilave diskutohet në orët e ushtrimeve.

Metodat e vlerësimit: Kufiri i kalueshmërisë së lëndës është 50%. Aktiviteti në klasë dhe detyrat individuale të kryera në shtëpi 15% Vlerësimi nga testet 85% (=Testi i pare 35% dhe testi i dytë 50%).

Literatura primare:

1. Harm, Volker (2015): *Einführung in die Lexikologie*. Darmstadt.
2. Römer, Ch./ Matzke, B.: *Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung*, Tübingen 2005
3. Römer, Christine (2019): *Wortschatz des Deutschen*. Tübingen.
4. Wanzeck, Christiane: *Lexikologie: Beschreibung von Wort und Wortschatz im Deutschen*. Göttingen. 2010
5. Fleischer/Barz: *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*, Tübingen. 2012
6. Schipann, Thea: *Lexikologie der deutschen Sprache*. Tübingen 1992
7. Burger, H. (2015): *Phraseologie*. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin.
8. Löbner, Sebastian (2015): *Semantik. Eine Einführung*. Berlin/Boston/Göttingen.
9. Lutzeier, Peter: *Lexikologie. Ein Arbeitsbuch*, Tübingen 1995
10. Erben, Johannes: *Einführung in die deutsche Wortbildungslehre*. Berlin 2000
11. Schwarz, M./Chur, J.: *Semantik. Ein Arbeitsbuch*, Tübingen 2014
12. Duden V (2013): *Die Grammatik*, Mannheim etc.
13. Löffler, Heinrich: *Germanistische Soziolinguistik*. Berlin. 2010

Literatura shitesë:

1. Linke, A./Nussbaumer, M./Portmann, P.R.: *Studienbuch Linguistik*, Tübingen 1996
2. Altmann, Hans/Silke Kemmerling: *Wortbildung fürs Examen. Studien- und Arbeitsbuch*. Wiesbaden 2000.
3. Eichinger, Ludwig M.: *Deutsche Wortbildung. Eine Einführung*. Tübingen 2000.
4. Chr. Schwarze/D:Wunderlich (Hg). *Handbuch der Lexikologie*, Königstein, Athenäum 1986
5. Lutzeier, Peter R.: *Linguistische Semantik*, Stuttgart 1985
6. Donalies, Elke 2005: *Die Wortbildung des Deutschen Deutschen*, 2. Aufl., Tübingen.

Hartimi i planit mësimor

Java	Titulli i ligjëratës
Java 1:	<ul style="list-style-type: none">• Einführung in die Lexikologie, Objekt und Gegenstände der Lexikologie,• Teildisziplinen der Lexikologie;
Java 2:	<ul style="list-style-type: none">• Grundbegriffe und Grundeinheiten der Lexikologie (Morphem, Wort, Lexem, Sem, Semem)
Java 3:	<ul style="list-style-type: none">• Motivation der Lexeme (nach Th. Schippan)
Java 4:	<ul style="list-style-type: none">• Semiotische und strukturelle Wortbetrachtung
Java 5:	<ul style="list-style-type: none">• kognitive Wortbetrachtung: das mentale Lexikon• Umfang des deutschen Wortschatzes,• Entlehnungen, zeitliche Markierung des deutschen Wortschatzes
Java 6:	<ul style="list-style-type: none">• soziale Markierung des Wortschatzes,• Wortfamilien und Wortfelder
Java 7:	<ul style="list-style-type: none">• Lexikalische Semantik,• Modelle der Wortbedeutung,• Methoden der Wortbedeutungsbeschreibung,
Java 8:	<ul style="list-style-type: none">• Komponentialsemantik• Prototypensemantik• Mehrdeutigkeit• Testi i parë vlerësues
Java 9:	<ul style="list-style-type: none">• Paradigmatische Bedeutungbeziehungen,• syntagmatische Bedeutungbeziehungen• "Vertikale" Sinnrelationen,

	<ul style="list-style-type: none"> • “Horizontale” Sinnrelationen
Java 10:	<ul style="list-style-type: none"> • Phraseologie: Merkmale und Arten von Phraseologismen
Java 11:	<ul style="list-style-type: none"> • Wortbildung; Morpheme als Konstituenten des Wortes • Motivation der Lexeme
Java 12:	<ul style="list-style-type: none"> • Komposition
Java 13:	<ul style="list-style-type: none"> • Derivation: • Explizite Derivation: Präfigierung;
Java 14:	<ul style="list-style-type: none"> • Explizite Derivation: Suffigierung; kombinatorische Derivation; • implizite Derivation, Kurzwortbildung
Java 15:	<ul style="list-style-type: none"> • Lexikographie des Deutschen • Testi i dytë vlerësues

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes

Laptopët dhe kompjuterët tabletë lejohen të përdorën në heshtje për të marrë shënime; aktivitete të tjera, siç janë kontrollimi i e-mailit personal apo shfletimi i ueb-faqeve në internet janë të ndaluara. Telefonat mobil/të mençur dhe pajisjet tjera elektronike (p.sh. iPod-ët) duhet të fikën (apo të kurdisen në vibrim) dhe të mos ekspozohen gjatë orëve të mësimi. Nga të gjithë pritet të jenë të sjellshëm dhe të respektueshëm ndaj të tjerëve gjatë diskutimeve, dhe nuk bënë të përdorët gjuhë e pahijshme. Studentët janë të obliguar t’i vijojnë ligjëratat dhe ushtrimet. Detyrat që dalin nga këto orë mësimi janë të obligueshme dhe janë pjesë e vlerësimit të përgjithshëm të studentit.